

Kapitel 2. Ankomstortens betydelse. Om regionala skillnader i invandrares sysselsättning.

Jan Ekberg är professor i nationalekonomi och verksam vid Centrum för arbetsmarknadspolitisk forskning (CAFO), Linnéuniversitetet. Han är vice ordförande i forskarämnekollegiet i nationalekonomi och har arbetat som referee till flera internationella ekonomiska tidsskrifter. Utöver invandras ställning på den svenska arbetsmarknaden forskar han om de nationalekonomiska och demografiska effekterna av efterkrigstidens invandring.

En av de stora frågorna om invandring är den internationella migrationens orsaker och dess politiska, kulturella, ekonomiska och sociala effekter. Även Sverige har i hög grad berörts av dessa befolkningsomflyttningar. Ännu 1940 var endast cirka en procent av Sveriges befolkning född utomlands. Andelen har därefter kontinuerligt ökat och uppgår numera till mer än 14 procent eller cirka 1,3 miljoner individer.¹ Dessutom finns en växande grupp personer födda i Sverige med en eller båda föräldrar födda utomlands. För närvarande uppgår gruppen till nästan en miljon individer.² Mer än hälften har en förälder född i Sverige. Den stora andelen beror på att många i den tidiga invandringen bildade familj först sedan man bosatt sig i Sverige. I senare invandring är andelen mindre.

Invandringens struktur har förändrats starkt. Efter flyktinginvandringen under slutet av andra världskriget förändrades invandringen till att i huvudsak bli en arbetskraftsinvandring från Europa. Denna invandringsvåg pågick fram till mitten av 1970-talet. Därefter övergick invandringen alltmer till att bli en flykting- och anhöriginvandring. Det är en invandring som fortfarande pågår. Invandrarna i denna invandringsvåg har ofta utomeuropeiskt ursprung.

Ekonomiska effekter av invandring beror i huvudsak av två omständigheter. Den ena är invandrarnas ålderssammansättning. Den andra är i vilken utsträckning invandrarna och deras ättlingar födda i Sverige integreras på arbetsmarknaden. Speciellt i sistnämnda avseende har det skett stora förändringar. Under

---

1. SCB (2009a), Statistisk årsbok 2009, Stockholm: Norstedts.

2. SCB (2009b), Speciellt upparbetad forskningsdata, Stockholm.

1950-, 1960- och 1970-talen hade invandrarna en god ställning på svensk arbetsmarknad. Periodvis var deras sysselsättningsgrad till och med högre än i den infödda befolkningen. Från omkring 1980 har invandrarnas arbetsmarknadsläge blivit allt sämre. Detta har skett trots att invandrare som anlänt efter 1980 i genomsnitt är mer välutbildade än tidigare invandrare och att det finns en integrationspolitisk målsättning om att invandrare (även flyktingar) skall integreras på arbetsmarknaden i ungefär samma utsträckning som infödda. En viss återhämtning har visserligen skett under 2000-talet men fortfarande är sysselsättningsgraden väsentligt lägre och arbetslösheten väsentligt högre bland utrikes födda jämfört med infödda. Bilden är dock inte helt dystert. Det finns stora regionala skillnader inom Sverige liksom mellan olika invandrargrupper. En översikt över utvecklingen under efterkrigstiden finns i Ekberg (2009).³ Den svagare arbetsmarknaden för utrikes födda har gjort att integrationsfrågan har fått allt större uppmärksamhet. Frågan blev en av de stora i valrörelsen år 2002.

Invandrarernas ålderssammansättning skiljer sig vid invandringsögonblicket kraftigt ifrån den infödda befolkningens. Internationell migration är i stor utsträckning en fråga för personer i yngre och vanligtvis förvärvsarbetande åldrar. Detta gäller både under perioder med arbetskraftsinvandring och med flyktinginvandring och visas av följande exempel: År 1970 kulminerade arbetskraftsinvandringen till Sverige. Det året anlände drygt 77 000 invandrare. Andelen

---

3. Ekberg, J. (2009), »Invandringen och de offentliga finanserna«, Rapport 2009:3 ESO, Stockholm: Fritzes.

65 år och äldre var endast drygt en procent.⁴ År 2004 bestod invandring i stor utsträckning av flyktingar och anhöriga. Antalet invandrare det året var drygt 64 000. Andelen 65 år och äldre var drygt två procent.⁵ Som jämförelse kan nämnas att motsvarande andel är nästan 18 procent i Sveriges nuvarande befolkning.

Visserligen åldras efterhand även invandrarna men eftersom det också föds fler barn i Sverige på grund av invandringen så kommer det befolkningstillskott som uppkommer även på mycket lång sikt att ha en mer gynnsam åldersammansättning än den befolkning som vi skulle ha haft utan invandring. Ekonomiska effekter av invandring som till exempel effekter på arbetsutbud, produktion, anspråk på och bidrag till offentlig sektor är beroende av storlek och köns- samt åldersammansättning på det befolkningstillskott som invandringen ger upphov till samt i vilken utsträckning individerna i befolkningstillskottet integreras på arbetsmarknaden. Det finns några beräkningar av befolkningstillskottet som uppkommit på grund av efterkrigstidens invandring till Sverige. SCB beräknade 1972 att befolkningstillskottet år 1970 uppgick till högst 653 000 individer varav drygt tre procent var 65 år och däröver.⁶ Gruppen växte snabbt. 2004 uppskattade SCB antalet till cirka 1,8 miljoner individer vid ingången av 2004 varav cirka nio procent var 65 år och äldre.⁷ Det befolkningstillskott som uppkom-

---

4. SCB (1972a), Statistisk årsbok 1972, Stockholm: Norstedts.

5. SCB (2006), Statistisk årsbok 2006, Stockholm: Norstedts.

6. SCB (1972b), »Den utrikes omflyttningen och dess betydelse för Sveriges befolkningsutveckling«, Information i prognosfrågor 1972:14, Stockholm.

7. SCB (2004), »Efterkrigstidens invandring och utvandring«, Demografiska Rapporter 2002:2.

mit genom efterkrigstidens invandring har således hela tiden varit väsentligt yngre än den befolkning som vi skulle ha haft utan denna invandring. Så kommer att vara fallet även framöver även om invandringen helt skulle upphöra. Det uppkomna befolkningstillskottet blir aldrig äldre än den befolkning som vi skulle ha haft utan invandring.

Exempel på lyckad integration

Regionala skillnader

Samtidigt som sysselsättningsgraden bland utrikes födda har försämrats har allt större regionala skillnader uppkommit i gruppens arbetsmarknadsläge. Det finns regioner med ett bra sysselsättningsläge för invandrare samtidigt som det finns andra regioner där invandrare har mycket låg sysselsättningsgrad. Västra Småland är ett exempel på det förstnämnda. Malmö-Landskrona regionen är ett exempel på det sistnämnda. För infödda är de regionala skillnaderna i sysselsättningsgrad väsentligt mindre. Fram till slutet av 1970-talet var också de regionala skillnaderna i invandrarernas sysselsättningsgrad tämligen små.⁸ I exempelvis Malmö var vid slutet av 1970-talet sysselsättningsgraden bland utrikes födda på ungefär samma nivå som bland inrikes födda. Invandrare som anlände på 1950-, 1960- och 1970-talet flyttade till regioner med möjligheter till arbete.⁹ En bidragande förklaring till den under se-

8. Ekberg, J. (1983), »Inkomsteffekter av invandring«, Doktorsavhandling i nationalekonomi, Lund Economic Studies 27.

9. Wadensjö, E. (1973), »Immigration och samhällsekonomi«, Doktorsavhandling i nationalekonomi, Lund Economic Studies 8.

nare tid uppkomna situationen är troligen Hela Sverige-strategin som var en strategi för utplacering av flyktingar, men som medförde att många placerades i kommuner med lediga lägenheter men med små möjligheter till arbete. Hela Sverige strategin användes främst under perioden mitten av 1980-talet till mitten av 1990-talet, men inslag av denna har även förekommit därefter. Edin, Fredriksson och Åslund samt Åslund och Rooth visade att strategin varit negativ för flyktingars möjligheter på arbetsmarknaden.¹⁰ Dessutom har strukturella förändringar i svensk ekonomi förmodligen ökat kraven på Sverige-specifika kunskaper för att komma in på arbetsmarknaden. Kraven på sådana kunskaper kan antas bli större vid stigande tjänsteinnehåll i produktion. Vidare har sannolikt risken för diskriminering ökat på grund av invandringens ändrade sammansättning.

De nutida regionala skillnaderna kan illustreras med vad som framkommit i ett forskningsprojekt vid Centrum för arbetsmarknadspolitisk forskning (CAFO) vid Växjö universitet. I projektet följdes bosnier som fick uppehållstillstånd i Sverige under 1993 och 1994. Gruppen bestod av nästan 48 000 individer som spreds ut till 250 av landets 289 kommuner. Många av kommunerna finns i Norrlands inland och i Bergslagen det vill säga i områden med en svag arbetsmarknad. I övrigt kan nämnas att regioner som tog emot stora grupper bosnier är Göteborg och Malmö samt det så

---

10. Edin, P.-A., P. Fredriksson och O. Åslund (2004), »Settlement policies and economic success of immigrants«, *Journal of Population Economics* 17 (1), s. 133-155; Åslund, O. Och D-O. Roth (2007), »Do when and where matter? Initial labor market conditions and immigrant earnings«, *Economic Journal* 117 (518), s. 422-448.

kallade småföretagsdistriktet i västra Småland (Gnosjö, Gislaved, Vaggeryd och Värnamo). I förhållande till sin folkmängd tog småföretagsdistriktet emot flest bosnier. Andelen av befolkningen var där 1,1 procent. I Göteborg var andelen 0,8 procent och i Malmö 1,0 procent. Riksgenomsnittet var 0,5 procent. Stockholm låg på 0,3 procent, alltså under riksgenomsnittet.

Småföretagsdistriktet, Göteborg och Malmö har också tidigare haft stor invandring. Det gäller också Stockholm. Andelen utrikes födda i befolkningen är hög i dessa områden och ligger klart över riksgenomsnittet. Enligt Statistiska centralbyråns befolkningsstatistik var 2009 andelen utrikes födda i småföretagsdistriktet 16 procent med högst andel i Gnosjö med nästan 20 procent. I Stockholm och Göteborg var respektive andel drygt 21 procent. I Malmö var andelen drygt 29 procent.

Hur invandrare integreras på arbetsmarknaden under de första åren i landet har stor betydelse för de fortsatta möjligheterna på arbetsmarknaden.¹¹ God integration under denna period tenderar att ge god integration i fortsättningen medan det omvända gäller vid svag integration under de första åren. I tabell 1 visas andelen förvärvsarbetande 1999 i ålder 20-59 år i några olika områden, alltså 5-6 år efter att bosnierna som deltagit i forskningsprojektet fått uppehållstillstånd. Det framkommer extrema skillnader. Variationen bland män är mellan 37 och 90 procent och bland kvinnor mellan 28 procent och 80 procent. I småföretagsdistriktet är sysselsättningsgraden till och

11. Rooth, D-O. (1999), »Refugee immigrants in Sweden: Educational investment and labour market integration«, Doktorsavhandling i nationalekonomi, Lund Economic Studies 84.

med klart högre än för den infödda befolkningen i riket i genomsnitt. Inom småföretagsdistriktet finns vissa mindre skillnader. Högst sysselsättningsgrad har Gnosjö där sysselsättningsgraden överstiger 90 procent för bosniska män och 85 procent för bosniska kvinnor. Mycket låg sysselsättningsgrad föreligger i Malmö kommun och Göteborgs kommun samt i en del glesbygdregioner som Värmlands län och Väster-norrlands län. Det kan också nämnas att vårt material visar att förvärvsarbetande bosnier i småföretagsdi-striktet också har höga årsarbetsinkomster. Det tyder på högre frekvens heltids- och helårsarbetande bland förvärvsarbetande bosnier i småföretagsdistriktet än bland bosnier i övriga landet. De regionala skillnaderna i Bosniernas sysselsättningsläge är således troligen än större än vad tabellen visar.¹²

I småföretagsdistriktet finns ett bra sysselsättningsläge inte enbart för bosnier utan även för andra invand-rare. I tabell 2 finns uppgifter för hela gruppen utrikes födda avseende år 2002.¹³

---

12. De regionala skillnaderna kan också uttryckas med hjälp av varia-tionskoefficienten. Sysselsättningsgraden i Sveriges län har använts vid beräkningen. Det framgår att de länsvisa variationerna i bosniernas sysselsättningsgrad är väsentligt större än för infödda. För infödda i hela riket är variationskoefficienten 4.7 för män och 3,0 för kvinnor. Motsva-rande för bosnier i hela riket är 15.0 och 17.8 det vill säga cirka 3 gånger respektive 6 gånger så högt.

13. Uppgifterna är hämtade från SCBs inkopak avseende ålder 20-64 år. I detta register definieras förvärvsarbetande något annorlunda än i sysselsättningsregistret men för jämförelser mellan grupperna spelar detta mindre roll. I inkopak definieras en person som förvärvsarbetande om denne under året haft en arbetsinkomst på minst ett basbelopp. Det hade varit önskvärt med uppgifter senare än 2002, men tyvärr har SCB efter 2002 inte redovisat utrikes födda i inkopak (tabell Sam INV).

Tabell 1. Andel förvärvsarbetande 1999 i procent i ålder 20-59 år. Bosnier som fick uppehållstillstånd 1993 och 1994.

Bosnier i:	Män	Kvinnor	Båda kön
Småföretagsdistriktet	90	80	86
Stockholms kommun	61	54	58
Göteborgs kommun	45	35	40
Malmö kommun	37	28	32
Värmlands län	47	36	41
Västernorrlands län	55	44	49
Bosnier i hela riket	59	45	52
Infödda i hela riket	81	77	79

Källa. SCB Sysselsättningsregistret, bearbetning av sysselsättningsregistret

Tabell 2. Andel förvärvsarbetande 2002 i procent i ålder 20-64 år.

Utrikes födda i:	Män	Kvinnor	Båda kön
Småföretagsdistriktet	83	74	78
Stockholms kommun	64	62	63
Göteborgs kommun	58	55	56
Malmö kommun	49	47	48
Utrikes födda i hela riket	65	61	63
Infödda i hela riket	84	82	83

Källa. SCB Inkopak Tabell 1 Sam O och Sam INV

Tabellen visar på samma mönster som tabell 1. Stora regionala skillnader föreligger. Småföretagsdistriktet har högst i sysselsättningsgrad och Malmö lägst. Inom småföretagsdistriktet ligger även i detta fall Gnosjö högst. Bland utrikes födda män i ålder 20-64 år var andelen förvärvsarbetande 86 procent i Gnosjö. Motsvarande bland utrikes födda kvinnor var drygt 75 procent.

Flera förklaringar kan finnas till de observerade skillnaderna. En är regionala skillnader i allmänt arbetsmarknadsläge. Sysselsättningsläget har varit bra i småföretagsdistriktet även under 1990-talets lågkonjunktur medan arbetslösheten varit hög i exempelvis Malmöområdet. Det finns rimligen fler förklaringar. Arbetsmarknaden har varit god även i Stockholms-

området. Ändå har bosniernas integration på arbetsmarknaden i Stockholm varit mycket sämre än i småföretagsdistriktet. Ytterligare en förklaring kan vara näringslivsstrukturen. Småföretagsdistriktet utmärks av småskalig industriproduktion medan exempelvis Stockholmsregionen har produktion med högt kunskapsinnehåll. Kravet på goda »Sverigespecifika« kunskaper (exempelvis i svenska språket) för att få tillträde till arbetsmarknaden kan således antas vara större i Stockholm.

Beräkningar som vi gjort visar dock att de båda nämnda omständigheterna inte är tillräckliga som förklaring av skillnaderna. Utan ytterligare undersökningar kan man enbart ha hypoteser om andra omständigheter. En är att det finns något i arbetsmarknadens funktionssätt i småföretagsdistriktet som underlättar skapandet av kontakt mellan arbetssökande och arbetsgivare. Studier av företagskultur, sociala kontaktnät och informationsspridning i småföretagsdistriktet tyder på korta beslutsgångar som ofta sker i informella nätverk.¹⁴ I de informella nätverken finns också en närkontakt mellan offentliga myndigheter och det privata näringslivet, vilket kan förväntas skapa effektivitet i lokalt mottagande och introduktion av flyktingar på arbetsmarknaden.¹⁵

---

14. Johannisson, B. och B-Å. Gustavsson (1983), Småföretagande på småort. Nätverksstrategier i informationssamhället, Centrum för småföretagsutveckling: Högskolan i Växjö.

15. Rosenqvist, F. (2010), »Från nyanländ till nyanställd: så kan flyktingmottagandet bli bättre«, FORES studie 2010:2

Födda i Sverige med invandrade föräldrar

Frågan om invandrares långsiktiga integration på arbetsmarknaden gäller också invandrarnas barn födda i Sverige. Ibland benämns dessa andragenerationsinvandrare. Gruppen är i snabbt växande. Vi vet inte så mycket om regionala skillnader men vi har information om olika delgrupper beroende på föräldrarnas födelseland. Även här finns exempel på både god och svag arbetsmarknadsintegration. För vår räkning har Statistiska Centralbyrån tagit fram uppgifter för år 2006 avseende sysselsättningsgrad och arbetsinkomster. Låt oss i fortsättningen benämna invandrares barn födda i Sverige för infödda med invandrarbakgrund.

I tabell 3 och 4 finns uppgifter om sysselsättningsgrad. Det framgår stora skillnader mellan olika delgrupper. Det är framförallt infödda med bakgrund utom Europa som har låg andel förvärvsarbetande i lägre åldersklasser. De som befinner sig i åldern 20-24 år föddes i början eller mitten av 1980-talet och är således barn till de utomeuropeiska invandrare som då eller strax innan börjat komma. Även Rooth och Ekberg fann att för denna grupp föreligger signifikant högre arbetslöshet än för infödda med båda föräldrar födda i Sverige.¹⁶ Även infödda med bakgrund Väst-europa och Östeuropa har låg andel förvärvsarbetande i ålder 20-24 år. Förklaringen är dock en annan. Studien av Rooth och Ekberg fann endast en obetydligt förhöjd arbetslöshet i den gruppen, vilket torde förklaras med att många befinner sig i högre utbildning. Eriksson och Jonsson samt nämnda Rooth och Ek-

---

16. Rooth, D-O. och J. Ekberg (2003), »Unemployment and earnings for second generation immigrants – ethnic background and parent composition«, *Journal of Population Economics* 16 (3), s. 787-814.

Tabell 3. Andel förvärvsarbetande i procent.
År 2006. Män.

Ålder	Infödda med båda föräldrar födda i Sverige	Infödda med minst en förälder född utomlands				
		Norden	Väst-europa	Öst-europa	Syd-europa	Utom-Europa
20–24 år	66	61	58	51	56	49
25–34 år	85	79	81	75	75	70
35–44 år	91	86	88	87	82	86
45–54 år	88	84	86	86	82	83
55–64 år	75	73	74	76	71	71
Antal	2041473	135656	31958	16982	25771	22734

Tabell 4. Andel förvärvsarbetande i procent.
År 2006. Kvinnor.

Ålder	Infödda med båda föräldrar födda i Sverige	Infödda med minst en förälder född utomlands				
		Norden	Väst-europa	Öst-europa	Syd-europa	Utom-Europa
20–24 år	62	60	53	50	55	49
25–34 år	81	76	75	72	71	69
35–44 år	87	83	85	85	79	82
45–54 år	86	83	85	85	82	83
55–64 år	72	70	71	71	68	70
Antal	1957315	129324	29873	16257	23855	21431

Anm tabell 3 och 4: Inom åldersklassen 55-64 år finns skillnader mellan grupperna i ålderssammansättning vilket har viss påverkan vid jämförelse av andelen förvärvsarbetande. Åldersstandardisering har därför gjorts inom åldersklassen.

Källa: Statistiska Centralbyrån uttag från RAMs.

berg fann att utbildningsnivån i gruppen är högre än bland infödda med båda föräldrarna födda i Sverige. I åldersklasserna över 30 år ligger andelen förvärvsarbete för infödda med bakgrund Västeuropa och Östeuropa nära de nivåer som gäller för infödda med båda föräldrar födda i Sverige.¹⁷ Detsamma gäller för infödda med bakgrund i övriga Norden (det vill säga Norden utom Sverige).

Vilka länder som ingår i respektive grupp framgår av appendix.

I tabell 5 och 6 visas årsarbetsinkomsten för dem som 2006 hade arbetsinkomst. Inkomsten uttrycks i index och för infödda med båda föräldrar födda i Sverige är index i varje åldersklass satt till 100. Om index för infödda med minst en förälder född utomlands exempelvis är 107 så är arbetsinkomsten 7 procent högre än för inrikes födda med båda föräldrar födda i Sverige. Skulle index exempelvis vara 89 är arbetsinkomsten 11 procent lägre. Det framgår mycket stora skillnader dels mellan olika grupper men också mellan åldersklasser. I åldersklassen 20-24 år har individer med bakgrund övriga Norden högst inkomster. De relativt lägre inkomsterna i samma åldersklass för dem med annan invandrarbakgrund har troligen varierande förklaringar. För dem med bakgrund Västeuropa och Östeuropa är förklaringen troligen densamma som ovan nämnda. En stor andel befinner sig i utbildning. En del av dessa kan antas kombinera tiden i utbildning med deltids/säsongsarbete. För individer med bakgrund Sydeuropa och utomeuropa är förklaringen

---

17. Eriksson, R. och J. Jonsson (1993), »Ursprung och utbildning. Social snedrekrytering till högre utbildning«, SOU 1993:85, Stockholm: Fritzes.

Tabell 5. Index för arbetsinkomst för de med arbetsinkomst under 2006. Män.

Ålder	Infödda med båda föräldrar födda i Sverige	Infödda med minst en förälder född utomlands				
		Norden	Väst-europa	Öst-europa	Syd-europa	Utom-Europa
20–24 år	100	103	89	80	89	73
25–34 år	100	95	102	99	90	85
35–44 år	100	94	107	114	94	103
45–54 år	100	95	113	112	104	107
55–64 år	100	97	110	108	116	111
Antal	1858892	120845	29014	14998	22178	19177

Tabell 6. Index för arbetsinkomst för de med arbetsinkomst under 2006. Kvinnor.

Ålder	Infödda med båda föräldrar födda i Sverige	Infödda med minst en förälder född utomlands				
		Norden	Väst-europa	Öst-europa	Syd-europa	Utom-Europa
20–24 år	100	102	91	88	97	84
25–34 år	100	95	101	103	94	92
35–44 år	100	97	104	112	97	104
45–54 år	100	97	105	106	108	102
55–64 år	100	98	105	106	105	105
Antal	1758616	116296	27065	14400	20888	18544

Anm tabell 5 och 6: Inom åldersklassen 55-64 år finns skillnader mellan grupperna i ålderssammansättning vilket har viss påverkan vid jämförelse mellan grupperna. Åldersstandardisering har därför gjorts inom åldersklassen.

Källa: Statistiska Centralbyrån uttag från inkomstregistret.

sannolikt istället svårigheter att komma in på arbetsmarknaden vilket medför perioder av arbetslöshet under året. Data visar att för dessa båda grupper har de med båda föräldrar som invandrat lägre arbetsinkomst än då en förälder är infödd.

Förbättringar sker när vi förflyttar oss uppåt i åldersklasserna. Från 35 års åldern är arbetsinkomsterna högre för både män och kvinnor för flertalet av grupperna med invandrarbakgrund jämfört med infödda med båda föräldrarna födda i Sverige. Våra data visar att detta gäller både i det fall då båda föräldrarna invandrat och i det fall då en förälder är infödd. Dessa individer är födda i Sverige på 1940, 1950 och 1960-talen. Vi vet att detta var under en period då också deras föräldrar integrerades väl på arbetsmarknaden. Även Rooth och Ekberg fann en tydlig koppling i integration på arbetsmarknaden mellan invandrare och deras barn.¹⁸ Kanske något förvånande är de höga arbetsinkomsterna i ålder 45 år och uppåt för personer med bakgrund Sydeuropa och utomeuropa. Förmodligen speglar detta god utbildning. I dessa åldersklasser är dock antalet individer litet med bakgrund Sydeuropa och utomeuropa. Invandringen från utomeuropa var under 1940 och 1950-talen till betydande del en invandring från USA. Karaktären på den invandringen var således annorlunda än den invandring från utomeuropa som kom igång från slutet av 1970-talet.

Bland infödda med invandrarbakgrund har det över tid skett en kraftig förändring i gruppens sammansättning. Andelen med utomeuropeisk bakgrund var under lång tid mycket låg men har under senare

---

18. Rooth, D-O och J. Ekberg (2003), »Unemployment«.

årtionden varit i stigande. I förvärvsarbetande åldrar finns de dock ännu så länge främst i ålder 20-30 år. I åldrarna därunder finns det numera en stor grupp med utomeuropeisk bakgrund som under de närmaste årtiondena kommer att söka sig ut på arbetsmarknaden. Det finns anledning fundera över hur svensk arbetsmarknad bör förbereda sig.

Avslutning

Stora regionala skillnader finns i ställning på arbetsmarknaden för utrikes födda. Exempel på en region med lyckosam integration på arbetsmarknaden är det så kallade småföretagsdistriktet i Västra Småland. Förklaringar som kan finnas är regionala skillnader i allmänt arbetsmarknadsläge, i näringslivsstruktur, i arbetsmarknadens funktionssätt och i lokalt flyktingmottagande. Vi har också funnit att stora grupper andragenerationsinvandrare - personer födda i Sverige med utrikes födda föräldrar - har en god position på arbetsmarknaden. De som numera är 40 år och däröver föddes på 1940-, 1950- och 1960-talen och har i de flesta åldersklasser högre inkomster än infödda med båda föräldrar födda i Sverige. Detta gäller både för män och kvinnor och både om båda föräldrarna är invandrare eller om en av föräldrarna är infödd. Sysselsättningsgraden ligger på ungefär samma nivå som för infödda med båda föräldrar födda i Sverige. Vi vet att invandrare (föräldrarna) som kom på 1940, 1950 och 1960-talen också kom väl in på arbetsmarknaden. De som nu är mellan 20-30 år föddes på 1980-talet. Speciellt för dem i denna åldersklass med bakgrund i länder utomeuropa föreligger svårigheter på arbetsmark-

naden. Gruppen har både låg andel förvärvsarbete och låga arbetsinkomster. Vi vet att deras föräldrar också har haft svårt att komma in på arbetsmarknaden. Eftersom det finns kopplingar över generationer bland invandrarna hur man lyckas på arbetsmarknaden blir det långsiktiga utfallet av integrationspolitiken starkt beroende av hur lyckosam integrationen blir för utrikes födda.

Appendix

Norden omfattar: Danmark, Finland, Island och Norge.

Västeuropa omfattar: Belgien, Frankrike, Irland, Luxemburg, Nederländerna, Schweiz, Tyskland och Österrike.

Östeuropa omfattar: Bulgarien, Estland, Lettland, Litauen, Moldavien, Polen, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Tjeckoslovakien.

Sydeuropa omfattar: Albanien, Bosnien-Herzegovina, Grekland, Italien, Jugoslavien, Kroatien, Makedonien, Monaco, Portugal, Serbien-Montenegro, Spanien och Turkiet.

Utomeuropa omfattar: Övriga länder.